

באר התורה / הג"ר יעקב אשר פלדמן, מח"ס 'כתב משה' ושא"ס, ירושלים**פרשת משפטים****"וַיֹּאמְרוּ כָּל אֶשֶׁר דָּבַר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע"**

וַיִּקַּח סֵפֶר הַבְּרִית וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵי הָעָם וַיֹּאמְרוּ כָּל אֶשֶׁר דָּבַר ה' נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע" ע"כ (משפטים כד ז).

שבת (פח א) דרש רבי סימאי בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, באו ששים ריבוא של מלאכי השרת, לכל אחד ואחד מישראל קשרו לו שני כתרים, אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע, וכו' ע"כ.

-א-

בס' בית הלוי (שם) "ויקח ספר הברית ויקרא באזני העם ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע". מסכת שבת (פח א) דרש ר' סימאי בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע ירדו ס' ריבוא של מה"ש וקשרו לכל אחד מישראל שני כתרים אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע. **ויש להבין אומרו בשעה שהקדימו ולא אמר בשעה שאמרו ישראל נעשה ונשמע ומוכח דרך ע"י ההקדמה זכו להני שני כתרים, ויש להבין היאך תלוי בההקדמה.** והנראה לי ויובן ג"כ למה אמרו ישראל נעשה ונשמע ולא נשמע ונעשה.

דהנה איתא בזוה"ק (זוהר חדש אחרי מות עז א) נעשה בעובדין טבין ונשמע בפתגמין דאורייתא, הרי דנעשה הוי קבלה על קיום המצות ונשמע הוי קבלת לימוד התורה"ק. והנה ידוע דלימוד התורה הוא משני פנים, אחד כדי לידע היאך ומה לעשות וכו', גם מ"ע לעצמו וכמו הנחת תפילין וכדומה ונמצא הו"ב בחינות מבוא להמצות וגם תכלית בפני עצמו וכו', ומש"ה אמרו נעשה ומובן מאליו שמוכרחין ללמוד מקודם, ואח"כ אמרו נשמע, ונמצא דהוי נשמע תכלית מצד עצמו ג"כ, דגם שלא יצטרכו ללמוד משום עשיה ג"כ ילמדו מצד עצמה ונמצא ע"י ההקדמה **נעשה ב' קבלות של ב' תכליתים עול מצות ועול תורה וזהו שאמרו בשעה שהקדימו והו"ב' קבלות עול מצות ועול תורה, ירדו ס"ר מה"ש וקשרו לכל א' מישראל ב' כתרים א' כנגד נעשה וא' כנגד נשמע דע"י ההקדמה זכו לב' כתרים וכו' עכ"ל.**

ומבואר דבאמירתם נעשה ונשמע היתה כוונתם על ב' דברים: על לימוד התורה כדי לקיים וגם על עצם לימוד התורה.

-ב-

שם (פח א) "ויתיצבו בתחתית ההר" (יתרו יט יז), אמר רב אבדימי בר חמא בר חסא: מלמד שכפה הקדוש ברוך הוא עליהם את ההר כגיגית, ואמר להם: אם אתם מקבלים התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם וכו' ע"כ.

ובתוספות (שם) בד"ה כפה עליהן הר כגיגית, ואף על פי שכבר הקדימו נעשה לנשמע שמא יהיו חוזרים כשיראו האש הגדולה שיצאתה נשמתן וכו' עכ"ל.

-ג-

במדרש תנחומא (נח סימן ג) ולא קבלו ישראל את התורה עד שכפה עליהם הקדוש ברוך הוא את ההר כגיגית, שנאמר "ויתיצבו בתחתית ההר" (יתרו יט יז) ואמר רב דימי בר חמא א"ל הקדוש ברוך הוא לישראל אם מקבלים אתם את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם, ואם תאמר על התורה שבכתב כפה עליהם את ההר והלא משעה שאמר להן מקבלין אתם את התורה, ענו כלם ואמרו "נעשה ונשמע" מפני שאין בה יגיעה וצער והיא מעט, אלא אמרת להן על התורה שבע"פ שיש בה דקדוקי מצות קלות וחמורות והיא עזה כמות וקשה כשאלו קנאותה, לפי שאין לומד אותה אלא מי שאוהב הקדוש ברוך הוא בכל לבו ובכל נפשו ובכל מאודו, שנא' "ואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך" (ואתחן ו ה), ומנין אתה למד שאין אהבה זו אלא לשון תלמוד, ראה מה כתיב אחריו "והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך" (שם ו), ואי זה זה תלמוד שהוא על הלב, הוי אומר "ושננתם לבניך" (שם ז) זו תלמוד שצריך שנון וכו' ע"כ.

ולהמתבאר מיושב קושיית התוס' למה הוצרכו לכפיית הר כגיגית אחרי שכבר אמרו נעשה ונשמע. והוא משום דנעשה ונשמע קאי על תורה שבכתב, והכפיה על תורה שבע"פ.

-ד-

בהגדה של פסח 'ליל שימורים' (לבעל ערוך השולחן, בפיט כמה מעלות טובות) וכנגד תורה שבכתב, אמר 'אלו קרבנו לפני הר ולא

לתגובות 'באר התורה': a0527677650@gmail.com